

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת דברים

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ו. נתינת ארץ סיחון ועוג לראובן וגד
- ס. סיפור מלחמת עוג וכיבוש ארצו
- ד. משה מוכיח ברמז את בני
- כ. סיפור המרגלים, עונש בני והמעפילים
- מ. סיפור מלחמת סיחון וכיבוש ארצו

ה. ריבוי בני ודיני המשפט

פ. דברי חיזוק ליהושע

י. איסור התגרות בבני עשו, מואב

ועמון

" _____ "

שאלה לשולחן שבת

"ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות מקרב העם: וידבר ד' אלי לאמר" כתוב בגמרא (תענית ל:): 'דאמר מר עד שלא כלו מתי מדבר לא היה דיבור עם משה שנאמר: 'ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ד' אלי', הרי שזכה משה לנבואה בתאריך של ט"ז באב בשנת הארבעים לצאתם ממצרים. ויש לבאר כיצד שרתה עליו שכינה והרי היו כל בית ישראל באבלות של שלושים יום ממות אהרן בא' באב ואין השכינה שורה על האדם אלא מתוך שמחה?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי... הואיל משה באר את התורה הזאת"

פירש רש"י שביאר להם משה את התורה שם בשבעים לשון. ויש לבאר מדוע דווקא כאן משה תרגם את התורה. ונראה לפרש על פי דברי רש"י בפרשת בראשית: 'לא היתה התורה צריכה להתחיל מהחודש הזה לכם... שלא יאמרו אומות העולם ליסטים אתם שכבשתם ארץ שבעה עממין. כל הארץ של הקב"ה היא... והוא נטלה מהם ונתנה לנו'. כשאבותינו היו במצרים, שום אומה ולשון לא באו בטענות. ורק כעת כשעמדו על שפתה של ארץ כנען ועמדו לכבוש אותה, עלה החשש שיבואו כל העמים בטענות. לכן טרח משה לבאר בשעה זו את התורה לשבעים לשון כדי שידעו הכל שאין אנו ליסטים אלא הקב"ה נותן לנו את הארץ. (ילקוט הגרשוני) עוד, שבתפילת 'עלינו לשבח' נאמר: 'לתת גדולה ליוצר בראשית'. ובחרו לכתוב תואר זה על הקב"ה דווקא כאן, משום שיהושע בן נון הוא מחברה של תפילה זו, והוא אף מי שהיה אחראי על כיבוש הארץ וחלוקתה, לכן הזכיר בתפילתו את ענין זה שהקב"ה הוא יוצר בראשית וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. (שנים מקרא)

"זולתי כלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן את הארץ אשר יען ולבניו יען אשר מלא אחרי ד'"

יש לבאר בדרך רמז, שבמילים "מילא את ד" הכוונה לספירת סכום האותיות המלאות שאחרי אותיות שם השם, ועוד נדייק מדבר זה שלא כתוב "אחר ד", אלא "אחרי" שמשמעו מופלג, ולכן ניקח את האותיות הבאות שניות אחרי אותיות שם ד': ל' - ה' - ז', ו' - ה' - ה' - ז'. ומילוי האותיות: למ"ד, זי"ן, חי"ת, זי"ן שווה ל626. שמו של כלב במילוי אותיות: כ"ף, למ"ד, בי"ת, שווה ל586, וכדי להגיע ל626 חסר לו 40. מכיון שכלב בן יפונה כבש את יצרו כל 40 הימים ששהה במחיצת המרגלים ואוח אחרת הייתה עמו, הרי יש לצרף את 40 אלו לשמו ונקבל 626 בדיוק, ולכן השתבח כלב בכך שהוא "מלא אחרי ד". (חת"ס)

"אייר בן מנשה לקח את כל חבל ארגוב... ולמכיר נתתי את הגלעד"

יש לבאר מדוע אצל יאיר נאמר 'לקח', ואילו למכיר - 'נתתי'. ונראה, שהרי משה התנה, שאם יעברו חלוצים למלחמה יקבלו את עבר הירדן. אולם, בגמרא (ב"ב קכא:) מבואר שיאיר נהרג בתחילת המלחמה ב' העמים, ולא זכה אם כן לעבור חלוץ במלחמה, ונמצא שלא קיים את התנאי. למרות שהיה אנוס שהרי מת, מכל-מקום כתוב בירושלמי (גיטין פ"ט ה"ו) שאונס אינו פוטר מקיום התנאי. אולם בגמרא (סנהדרין עב.) כתוב, שהבא במחתרת שנטל עמו כלים, פטור מלהשיב את הכלים, הואיל ונתחייב מיתה בליקחת הכלים, קנאם ופטור מלהשיבם. כך נאמר שהיות ונתחייב יאיר מיתה, קנה את חלקו בעבר הירדן שקנאם בדמי נפשו. ולכן נאמר אצלו ש'לקח', שמשא לא נתן לו את חלקו כי לא קיים תנאו, אך הוא זכה בזה בעצמו. אבל בני מכיר שהשלימו את התנאי בפועל, נאמר בם 'למכיר נתתי את הגלעד', שמשא נתן להם את חלקם כיון שהשלימו את תנאו. עוד כתוב: 'ויקרא אתם על שמו... חות יאיר', לפי המבואר, שזה ככתוב (מדרש בשלח): 'וכן אתה מוצא שכל דבר שאדם נותן נפשו עליו נקרא על שמו', ומשום שנהרג על זה, לכן נקרא על שמו. (צפנת פענח)

"ונלכד את כל עריו בעת ההוא ונחרם את כל עיר מתם"

פירש רש"י: 'וכשבאו לביות עוג כבר היו שבעים ומלאים, והיתה בזויה בעיניהם, ומקרעין ומשליכין בהמה ובגדים ולא נטלו כי אם כסף וזהב, לכן נאמר בזונו לנו לשון בזיון'. ויש לבאר כיצד עשו כן בני ישראל והרי בכלל כל תשחית הוא: 'וכמו כן נכנס תחת זה הלאו שלא לעשות שום הפסד כגון לשרוף או לקרוע בגד או לשבר כלי לבטלה' (ספר החינוך מצוה תקכט)? ועוד שייך לתמוה על צער בע"ח שהיה בדבר! ויש לומר: א. היה בזה איזה צורך אולי כדי להפחיד את הכנענים יושבי הארץ. ב. אדרבה, אכן הייתה זאת עבירה וגררה אחריה את העבירה עם בנות מואב. (הנצי"ב) ג. בשעת מלחמה הותרו איסורים רבים כקדלי חזיר ועוד ואף זו בכלל. ד. ישנן דעות שבדבר הפקר אין איסור של כל תשחית. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשע"ט)

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש

לע"נ אסתר רחל בת מניה הכהן

ת.נ.צ.ב.ה

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. ממלכת עוג נקראת גם 'חבל' _____
 - ב. השי"ת ציווה לא להתגרות במ
 - ג. השי"ת נתן למכיר את ה
 - ד. היו בכל ערי הבשן
 - ה. בני" סבבו סביבו ימים רבים
 - ו. "יוסף עליכם ככם אלף פעמים _____ אתכם"
 - ז. כך קראו העמונים לרפאים
 - ח. מקום שקרוי ע"ש מחלוקתו של קרח
 - ט. דברי המרגלים: "_____ הארץ"
 - י. במקום זה נלחמו בני" בסיחון מלך האמורי
 - כ. השמידו את העוים וישבו במקומם
 - ל. "לא אוכל _____ שאת אתכם"
 - מ. אותם שלח משה רבינו אל סיחון מלך חשבון
 - נ. מהתכונות הנדרשות משרי בני"
 - ס. "בעבר הירדן במדבר בערבה מול _____"
 - ע. בניו יושבים בשעיר, ירושה שאביהם השאיר
 - פ. נהר זה מכונה "הנהר הגדול"
 - צ. הם קראו לחרמון שיריון
 - ק. שם נרדף לעיר, ובפרשה ישרה אדיר
 - ר. השי"ת הקשה את _____ של סיחון
 - ש. מספר הערים שבני" כבשו מעוג
 - ת. בני" חנו בין לבן ובין _____

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. "כי ד' אלוקיכם _____ הנלחם לכם"
 - ב. לו הובטח מדור המדבר שהוא יכנס לארץ
 - ג. מלך הבשן
 - ד. נחל שבני" עברו אותו
 - ה. האמורי את ישראל היכה, עד מקום זה במ כילה
 - ו. "לא _____ מפני איש"
 - ז. "וטפכם אשר אמרתם _____ יהיה"
 - ח. ים שמוזכר בגבולות ארץ ישראל
 - ט. בניו ירשו את ער
 - י. במקום זה נלחמו בני" בעוג
 - ך. "ד' אלוקיכם הוא _____ לפניכם _____"
 - ל. נשאר לבני" ממלחמת סיחון
 - ם. המואבים קראו להם אמים
 - ן. נחל שנמצא בגבול ארץ סיחון
 - ס. הוא מתרגם: ארץ- ארעא
 - ע. מקום שבני" חנו בו 'קדש' _____
 - ף. ד' ציווה לקחת מאדום אוכל ומים תמורת-
 - ץ. המרגלים הביאו עימם מפרי-
 - ק. נחל גבול בני עמון
 - ר. עיר שנמצאת על שפת נחל ארנון
 - ש. במשפט אסור לגור מפני-
 - ת. ממדבר זה שלח משה מלאכים אל סיחון

ואלה שמות

"חרמון"

כמה שמות יש להר החרמון ומה משמעותם? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

הרוח אין לה תמורה, מלא את העולם ונושא את העולם. מנין שהיא מלאה את העולם, אתה יודע זאת ממראה עיניך. שאדם נכנס לבית לפנים מבית ומערה לפנים ממערה, ומניף בבגדו והרוח יוצאת. מהיכן יוצאת ומהיכן באת. הרי למדת שהרוח מלא עולם. ומנין שהרוח נושא את העולם, כך היה מעשה ששאלה המלכות את רבי עקיבא ואמרו לו: 'על מה עומד העולם?' אמר להם: 'על הרוח'. אמרו לו: 'הראנו!' אמר להם: 'הביאו גמלים טעונים מלח'. הולכים בכל פינות הבית, ואמר להם: 'מה אתם רואים?' אמרו לו: 'גמלים טעונים מלח'. אמר להם: 'הביאו לי חבל', הביאו לו חבל וכרך בצואריהם. נתן החבל לשני בני אדם, ואמר להם: 'זה ימשוך מכאן וזה ימשוך מכאן' עד שחנקם. אמר להם: 'העמידו אותם!' אמרו לו: 'אתה הוא חכם היהודים?!' אחר שחנקת אותם אתה אומר העמידו אותם?!' אמר להם: 'ומה חסרתי מהם?'... הרי למדת שאין העולם עומד אלא ברוח שהיא מעולה ומשובחת. והיא הייתה מראש שנאמר: 'ורוח אלקים מרחפת'. העולם וכל אשר בו מצינו בהם בריאה חוץ מן המים, הרוח והחושך שנאמר: 'וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים'. עד שבא ישעיה ואמר: 'יוצר אור ובורא חשך'. (ע"פ מדרש תמורה אות ה')

מילה בפרשה

**לאזור של כאב נסע,
שם את חבירו פצע,
עם חוט שזור למטרה,
בצער הביע חרטה.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

איך יתכן שבסיום קריאת התורה יאמרו חצי קדיש ומיד יתחילו בקריאת ההפטרה?

"יש מי שאומר שהנהגים שלא לאכול בשר בימים הנזכרים, מותרים בתבשיל שנתבשל בו בשר" (שו"ע סי' תקנ"א)
יש לדון האם ניתן לאכול בסעודת מלוה מלכה בשר שנשאר מסעודות השבת בשבת חזון (כמובן הנידון בשנים אחרות ולא כשחל ת"ב במוצ"ש"ק). יש מן הפוסקים שביארו שבאופן כללי ניתן להקל לאכול את שיירי בשר סעודות השבת כיון שהותרו - הותרו (כן בברכ"י ע"פ הרא"ש שיש שהקלו כן, ובבני יששכר). אמנם, גם חלק מהפוסקים המסתייגים מהיתר זה, מודים שבסעודת מלוה מלכה יש מקום להקל יותר מפני שהיא עצמה סעודת מצוה (קול אליהו ועוד). וישנם שהקלו בסעודה רביעית רק למי שמנהגו לאכול בשר כל השנה בסעודה זו. אך מפוסקים רבים אחרים (מג"א ומ"ב) משמע שאין להקל אפילו בסעודה שלישית הנמשכת אל תוך הלילה, וכ"ש במלוה מלכה.

זיכרון סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשת דברים אומר משה לבני": "ראה נתן ד' אלקיך לפניך את הארץ עלה רש".
בפרשת דברים ישנם 105 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילה:
"עלה" = בגימטריא = 105

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: מי לא גולה כשרוצח בשגגה? תשובות אפשריות: 1. הרוצח בשגגה בשבת. (ילקו"ש רמז תשפ"ז) 2. מלך שהרג בשגגה, כי לא ניתן להגלות את כל עמו. (רדב"ז ח"ב תשע"ב והמנ"ח חולק) 3. נגמר דינו לגלות ומת הכהן קודם שגלה. 4. הורג אביו או אמו בשגגה. (רמב"ם) 5. כשהרג בדרך עלייתו ולא בדרך ירידתו. 6. אם חבל בו ולא נהרג מיד, אפילו אמדוהו למיתו וחלה ומת, פטור מגלות (חינוך מצוה ת"י ומנ"ח שם). 7. סומא שהרג בשוגג פטור. **לסדר את הפרשה** - "דרך ים סוף". **חידון א' ת'** - ארגוב, בני עשו בני עמון, גלעד, דלתיים ובריה, הר שעיר, ויברך, זמזומים, חצרות, טובה, יהצה, כפתורים, לבדי, מלאכים, נבונים, סוף, עשו, פרת, צידונים, קריה, רוח, ששים, תופל. **חידון א' ת' הפוך** - הוא, כלב, עוג, זרד, חרמה, תגורו, לבו, המלח, לוט, אדרעי, ההולך בדרך, שלל, רפאים, ארנון, אונקלוס, ברנע, כסף, הארץ, יבוק, ערוער, איש, קדמות. **שעשועי דאורייתא** - "ואת אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבוק", "ואחד עשר כוכבים", "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש" (-בפרשתנו: א,4), מספרם של יריעות העיזים, "ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר", "וביום השלישי פרים עשתי עשר". 1. דברים, במדבר, ויקרא, יהושע, מלכים, איכה. (שופטים-שופטים). 2. האמורי. 3. עשו. 4. "בדרך בדרך". 5. "ולגדי". 6. "ואשימם" - "ואשמם". **ואלה שמות** - בפרשה כתוב: "צידינים יקראו לחרמון שרין והאמורי יקראו לו שניר", ובפרשת ואתחנן: "ועד הר שיאן הוא חרמון". הרי ארבעה שמות להר החרמון: חרמון, שריון, שניר ושיאן. כותבת התורה שבח לא"י שכל אומה רצתה להתנפאר בבעלותה על ההר, שכבשוהו זה מזה והחליפו את שמו, או שהיה בבעלות כולם יחד, אלא שכל אחד מהם שלט ברוח אחרת של ההר. ופירוש השמות: 'שניר' מלשון שלג או מלשון שאין בו ניר. 'שריון' שנותן פירות או שקשה לכובשו כשריון. 'שיאן' לשון גובה ושיא (2304 מטר) או שזהו שמו המקורי, 'חרמון' מלשון חרם, שקשה להגיע אליו. **מילה בפרשה מטות מסעי** - משחאמשך. "אח ראשון של יונוני" - אחיו של יון אבי האומה היה משך, "שימץ שעון ישנוני" - שימץ-משח, "כי לפרק זמן ניכר" - פרק זמן-משך, "סחב ידי בעיקר" - סחב-משך. **טמונות בפרשה** - 1. "פנו וסעו" (א,2). 2. "ככוכבי השמים לרב" (א,3). 3. "ובחוף הים" (א,4). 4. "הר חרמון" (ג,ח). 5. "ונפן ונעל דרך הבשן" (ג,א). 6. "רפאים" (ב,כ). 7. "כאשר תעשינה הדבורים" (א,מד). 8. "שריון" (ג,ט). 9. "כפתרים היציאים מכפתר" (ב,כג). 10. "שניר" = שלג (רש"י ג,1). 11. עוגן-עוג שישן במיטה של 36 אמות מרובעות (4*9). 12. "כקטון כגדול תשמעון" (א,יז). 13. "ונסב את הר" (ב,א). **טמונות בהפטרה** - 1. "סבאך מהול במים" (א,כב). 2. "וחרב תאכלו" (א,כ). 3. "אוהב שוחד ורודף שלמונים" (א,כג). 4. "כמלונה במקשה" (א,ח). **שאלה לשלחן השבת חקת** - שאלנו: אם אין אנו יודעים את טעמה של מצות פרה אדומה, מדוע כתוב שמצוה זו היא ככפרה על חטא העגל? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. ניתנה כבר במרה עוד לפני חטא העגל כחוקה. 2. שורש חטא העגל היה חסרון באמונה של בני ישראל, לכן תבוא מצוה זו שאין לה טעם כלל ואנו מקיימים אותה רק מכח אמונתנו בקב"ה ובמצוותיו, ובכך נתקן את חטא העגל. (האדמו"ר מוורקא) 3. עיקר המצוה חוקה, אבל זה שנעשית דווקא בפרה (ודווקא נקבה) ולא באופן אחר זה משום חטא העגל. (ט"ב) 4. רמז ואסמכתא לטעם אבל לא הטעם האמיתי. 5. לשיטות שניתנה מצות פרה במרה אכן זוהי חוקה גמורה. 6. החוקה וחוסר הידיעה עצמה היא תבוא ותכפר על מעשה העגל. 7. עגל הזהב מסמל את תאוות הבצע ואילו במצוות הפרה האדומה מוכנים ישראל לשלם כל הון שיושת עליהם. (לב אהרן) 8. אמנם טעמה הוא מפני חטא העגל אך אנו אומרים שאין אנו יודעים טעמה כדי שלא לעורר קטרוג ח"י. (קדושת הלוי)

ניתן להשיג את העלון:

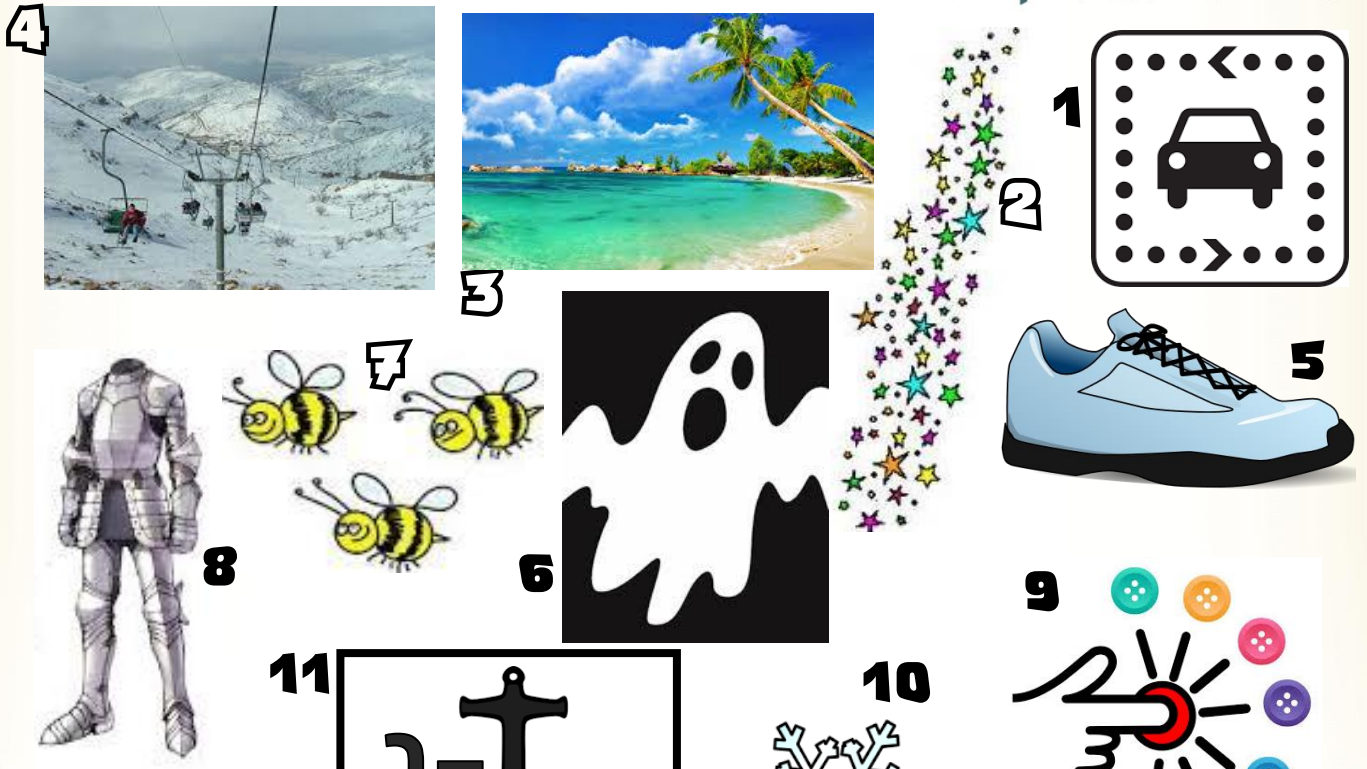
במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.
באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף ו'דרשו'.
בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com: חידוקים והערות: אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות:
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"ביטבתה" (לג, לג)

הפטרת דברים "חזון ישעיהו בן אמוץ" (ישעיהו א' א'-כז')

טמונות בהפטרה

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש! חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת!
לפרטים נוספים ולהזמנות התקשרו: 052-766-5775